

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 523/2011-36

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 22. novembra 2011 predbežne prerokoval sťažnosť Mgr. J. K., P., zastúpeného advokátom JUDr. V. M., P., pre namietané porušenie čl. 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Okresného súdu Prešov č. k. 2 T 83/2007-432 z 20. decembra 2010 a uznesením Krajského súdu v Prešove č. k. 1 Tos 20/2011-469 z 18. mája 2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Mgr. J. K. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. októbra 2011 doručená sťažnosť Mgr. J. K., P. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. V. M., P., pre namietané porušenie čl. 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) č. k. 2 T 83/2007-432 z 20. decembra 2010 a uznesením Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) č. k. 1 Tos 20/2011-469 z 18. mája 2011.

Zo sťažnosti a z príloh k nej pripojených vyplýva, že v trestnej veci sťažovateľa (obvineného) vedenej okresným súdom pod sp. zn. 2 T 82/2007 bol na hlavnom pojednávaní konanom 20. decembra 2010 vyhlásený odsudzujúci rozsudok, ako aj uznesenie č. k. 2 T 83/2007-432, ktorým okresný súd rozhodol, že „Podľa § 81 ods. 3 písm. d) Trestného poriadku peňažná záruka vo výške 1 000 000,- Sk (33 193,91 €), ktorú zložila RNDr. A. K... dňa 15. 12. 2006 na účet tunajšieho súdu ako náhradu za väzbu obvineného J. K... pripadá štátu.“. O prijatí peňažnej záruky, prepustení sťažovateľa „zo zadržania“ a iných povinnostiach a obmedzeniach rozhodol okresný súd uznesením sp. zn. 0 Tp 138/06 z 18. decembra 2006. Proti uzneseniu okresného súdu o pripadnutí peňažnej záruky štátu podal sťažovateľ sťažnosť, ktorú krajský súd uznesením č. k. 1 Tos 20/2011-469 z 18. mája 2011 podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol. Krajský súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol:

„V zmysle § 81 ods. 3 písm. d) Tr. poriadku súd a v prípravnom konaní na návrh prokurátora sudca pre prípravné konanie rozhodne, že peňažná záruka pripadá štátu, ak obvinený pokračuje v trestnej činnosti alebo sa pokúsi dokonat' trestný čin, ktorý prv nedokonat' alebo ktorý pripravoval, alebo ktorým hrozil.

Z pripojeného spisu súd prvého stupňa správne zistil, že obžalovaný Mgr. J. K. bol rozsudkom Okresného súdu Prešov sp. zn. 4 T 64/2009 zo dňa 30. 11. 2009 v spojení s uznesením Krajského súdu v Prešove sp. zn. 2 To 41/2010 zo dňa 28. 10. 2010 uznaný za vinného pre prečin útoku na verejného činiteľa podľa § 324 ods. 1 písm. b) Tr. zákona, a to za skutok spáchaný dňa 13. 11. 2008. Za to mu bol uložený trest odňatia slobody vo výmere 10 mesiacov, výkon ktorého bol podmiennečne odložený na skúšobnú dobu 20 mesiacov.

Z uvedeného vyplýva, že obžalovaný napriek tomu, že do väzby nebol vzatý len preto, že v prebiehajúcom trestnom stíhaní bola väzba nahradená peňažnou zárukou, opätovne páchal trestnú činnosť, za ktorú bol aj právoplatne odsúdený.“

Sťažovateľ poukázal na to, že odsudzujúci rozsudok okresného súdu bol na základe jeho odvolania uznesením krajského súdu č. k. 1 To 30/2011-458 z 18. mája 2011 podľa § 321 ods. 1 písm. a), b) a c) Trestného poriadku zrušený a vec bola podľa § 322 ods. 1 Trestného poriadku vrátená okresnému súdu, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

Sťažovateľ tvrdí, že uznesenie krajského súdu č. k. 1 Tos 20/2011-469 z 18. mája 2011 v spojení s uznesením okresného súdu č. k. 2 T 83/2007-432 z 20. decembra 2010 porušuje jeho základné právo na prezumpciu neviny vyjadrené v čl. 50 ods. 2 ústavy. Existuje iba jeden odsudzujúci rozsudok (sp. zn. 4 T 64/2009) a jedno prebiehajúce trestné stíhanie (sp. zn. 2 T 83/2007). Za tejto situácie nebolo možné skonštatovať, že sťažovateľ opätovne páchal trestnú činnosť, za ktorú bol právoplatne odsúdený, pretože tento stav vyjadrený slovami „*opätovne páchal trestnú činnosť*“, resp. „*pokračuje v trestnej činnosti*“ neexistoval a neexistuje. Vyslovený názor krajského súdu preto považuje za prelomenie zásady prezumpcie neviny, čo je v rozpore s čl. 50 ods. 2 ústavy.

Sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd v náleze vyslovil, že uznesením krajského súdu č. k. 1 Tos 20/2011-469 z 18. mája 2011 v spojení s uznesením okresného súdu č. k. 2 T 83/2007-432 z 20. decembra 2010 bolo porušené jeho základné právo podľa čl. 50 ods. 2 ústavy, aby napadnuté rozhodnutia zrušil a vec vrátil všeobecným súdom na ďalšie konanie. Sťažovateľ taktiež žiadal, aby ústavný súd rozhodol o dočasnom opatrení a odložil vykonateľnosť napadnutých rozhodnutí všeobecných súdov.

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažnosti je námietka sťažovateľa, že uznesením krajského súdu č. k. 1 Tos 20/2011-469 z 18. mája 2011 a uznesením okresného súdu č. k. 2 T 83/2007-432 z 20. decembra 2010 bolo porušené jeho základné právo zaručené čl. 50 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý, proti komu sa vedie trestné konanie, považuje sa za nevinného, kým súd nevysloví právoplatným odsudzujúcim rozsudkom jeho vinu.

1. V rámci svojej judikatúry ústavný súd už vyslovil, že princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu vyplývajúci z čl. 127 ods. 1 ústavy je ústavným príkazom pre každú osobu. Preto každá fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá namieta porušenie svojho základného práva, musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany a požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorý je kompetenčne predsunutý pred uplatnenie právomoci ústavného súdu (podobne II. ÚS 148/02, IV. ÚS 78/04, I. ÚS 178/04, IV. ÚS 380/04). Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

Ako je uvedené v I. časti odôvodnenia tohto uznesenia, sťažovateľ sa ochrany svojho základného práva vo vzťahu k uzneseniu okresného súdu č. k. 2 T 83/2007-432 z 20. decembra 2010 domáhal podaním opravného prostriedku (sťažnosti), o ktorom krajský súd aj rozhodol, preto ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie.

2. Ústavná zásada prezumpcie neviny je konkretizovaná v § 2 ods. 4 Trestného poriadku, podľa ktorého každý, proti komu sa vedie trestné konanie, považuje sa za nevinného, kým súd nevysloví právoplatným odsudzujúcim rozsudkom jeho vinu. Z tejto ústavnej zásady však nevyplýva zákaz, aby s tým, proti komu sa vedie trestné konanie, nebolo možné zaobchádzať ako s obvineným; obvinený je povinný strpieť určité obmedzenia, akými sú napríklad väzba a iné. Rôznorodé zákonné obmedzenia a opatrenia, ktoré je obvinený povinný strpieť, resp. rešpektovať, však nenarušujú zásadu prezumpcie neviny, keďže ich účelom nie je ani zistenie a ani vyhlásenie viny obžalovaného, t. j. nahradenie právoplatného odsudzujúceho rozsudku súdu (m. m. PL. ÚS 12/98).

Väzbu je nutné vnímať ako inštitút trestného procesu znamenajúci obmedzenie osobnej slobody trestne stíhanej osoby, ktorý sa vyznačuje tým, že napomáha dosiahnutiu účelu trestného konania, a to v podobe či už znemožnenia obvinenému vyhnúť sa trestnému stíhaniu, zabránenia v marení objasňovania dôležitých skutočností alebo zabránenia v pokračovaní trestnej činnosti (m. m. III. ÚS 1/2011).

Jedným z prostriedkov nahradzujúcich väzbu obvineného je aj peňažná záruka. Účelom tohto prostriedku je pôsobiť na vôľu obvineného, aby sa (v budúcnosti) nedopustil konania zakladajúceho dôvody väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku. Podmienky prijatia peňažnej záruky súdom alebo sudcom pre prípravné konanie sú ustanovené § 81 ods. 1 Trestného poriadku.

Podľa § 81 ods. 1 Trestného poriadku ak je daný dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) alebo c), môže súd a v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie rozhodnúť o ponechaní obvineného na slobode alebo o jeho prepustení na slobodu aj vtedy, ak

obvinený zložil peňažnú záruku a súd alebo sudca pre prípravné konanie ju prijme... So súhlasom obvineného môže peňažnú záruku zložiť aj iná osoba, ale pred jej prijatím musí byť oboznámená s podstatou obvinenia a so skutočnosťami, v ktorých sa nachádza dôvod väzby. Na dôvody, pre ktoré peňažná záruka môže pripadnúť štátu, musí sa obvinený a osoba, ktorá peňažnú záruku zložila, vopred upozorniť.

Podľa § 71 ods. 1 Trestného poriadku obvinený môže byť vzatý do väzby len vtedy, ak doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, bol spáchaný, má znaky trestného činu, sú dôvody na podozrenie, že tento skutok spáchal obvinený a z jeho konania alebo ďalších konkrétnych skutočností vyplýva dôvodná obava, že

a) ujde alebo sa bude skrývať, aby sa tak vyhol trestnému stíhaniu alebo trestu, najmä ak nemožno jeho totožnosť ihneď zistiť, ak nemá stále bydlisko alebo ak mu hrozí vysoký trest,...

c) bude pokračovať v trestnej činnosti, dokoná trestný čin, o ktorý sa pokúsil, alebo vykoná trestný čin, ktorý pripravoval alebo ktorým hrozil.

Podľa § 81 ods. 3 písm. d) Trestného poriadku súd a v prípravnom konaní na návrh prokurátora sudca pre prípravné konanie rozhodne, že peňažná záruka pripadá štátu, ak obvinený pokračuje v trestnej činnosti alebo sa pokúsi dokončiť trestný čin, ktorý prv nedokončil alebo ktorý pripravoval, alebo ktorým hrozil.

Podľa § 81 ods. 5 Trestného poriadku peňažnú záruku zruší na návrh prokurátora alebo obvineného, alebo osoby, ktorá ju zložila, alebo aj bez návrhu súd a v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie, ktorý o jej prijatí rozhodol, ak pominuli alebo sa zmenili dôvody, ktoré k jej prijatiu viedli. Ak bol obvinený právoplatne odsúdený na trest odňatia slobody alebo peňažný trest, alebo trest povinnej práce, môže súd rozhodnúť, že peňažná záruka trvá do dňa, keď odsúdený nastúpi výkon trestu odňatia slobody alebo zaplatí peňažný trest, alebo vykoná trest povinnej práce, alebo uhradí náklady trestného konania...

Ústavný súd zistil, že v trestnom konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 2 T 83/07 je sťažovateľ za skutky spáchané 6. septembra 2006 obvinený (obžalovaný) z prečinu výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a) Trestného zákona v jednočinnom súbehu so zločinom vydierania podľa § 189 ods. 1 a ods. 2 písm. a) Trestného zákona a prečinom obmedzovania osobnej slobody podľa § 183 ods. 1 a ods. 2 písm. a) Trestného zákona. Rozsudok okresného súdu č. k. 2 T 83/07-421 z 20. decembra 2010, ktorým bol sťažovateľ uznaný vinným zo spáchania uvedených skutkov a ktorým bol odsúdený na súhrnno-úhrnný trest odňatia slobody v trvaní osem rokov a osem mesiacov za súčasného zrušenia výroku o treste uloženého mu rozsudkom okresného súdu sp. zn. 4 T 64/09 z 30. novembra 2009 v spojení s uznesením okresného súdu sp. zn. 4 T 64/09 z 22. marca 2010 a uznesením krajského súdu sp. zn. 2 To 41/10 z 28. októbra 2010, bol uznesením krajského súdu č. k. 1 To 30/2011-458 z 18. mája 2011 v celom rozsahu zrušený a vec bola vrátená okresnému súdu, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Sťažovateľ v sťažnosti predloženej ústavnému súdu namietal, že krajský súd uznesením č. k. 1 Tos 20/2011-469 z 18. mája 2011, ktorým zamietol jeho sťažnosť proti uzneseniu okresného súdu č. k. 2 T 83/2007-432 z 20. decembra 2010 o pripadnutí peňažnej záruky štátu, porušil princíp prezumpcie neviny vyplývajúci z čl. 50 ods. 2 ústavy, pretože v tomto trestnom konaní dosiaľ nebol právoplatne odsúdený za skutky, ktoré sú mu kladené za vinu.

Ústavný súd poznamenáva, že v podstate totožnú námietku obsahovala aj sťažnosť sťažovateľa (opravný prostriedok) proti uzneseniu okresného súdu. V tejto súvislosti krajský súd v relevantnej časti odôvodnenia napadnutého rozhodnutia okrem iného (pozri s. 2 odôvodnenia uznesenia ústavného súdu, pozn.) uviedol:

„... súd prvého stupňa postupoval správne, keď rozhodol, že peňažná záruka pripadá štátu. Nemožno totiž súhlasiť s námietkou obžalovaného, že takéto rozhodnutie predpokladá právoplatné skončenie trestného stíhania, v ktorom sa peňažná záruka prijala. Takýto výklad odporuje zneniu citovaného ust. § 81 ods. 3 písm. d) Tr. poriadku, podľa ktorého možno rozhodnúť o pripadnutí peňažnej záruky štátu aj v prípravnom konaní a to sudcom

pre prípravné konanie na návrh prokurátora, teda bez toho, aby bol obvinený právoplatne odsúdený.“

Pri posudzovaní tejto časti sťažnosti ústavný súd zisťoval, či krajský súd pri svojom rozhodovaní správne aplikoval všeobecne záväzné právne predpisy, či dané rozhodnutie je odôvodnené, resp. či nenesie znaky arbitrárnosti vyúsťujúce do porušenia základného práva sťažovateľa, porušenie ktorého namietal.

Z uvedeného vyplýva, že v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 2 T 83/2007 sťažovateľ dosiaľ nebol za skutky spáchané 6. septembra 2006 právoplatne odsúdený, pričom v tomto konaní nedošlo ani k zrušeniu peňažnej záruky pre pominutie alebo zmenu dôvodov, ktoré k jej prijatiu viedli, podľa § 81 ods. 5 Trestného poriadku. Inými slovami, v čase rozhodovania okresného súdu o pripadnutí peňažnej záruky štátu táto trvala. Napriek tomu, že sťažovateľ (spolu s matkou, ktorá peňažnú záruku zložila) bol (okrem iného) podľa § 81 ods. 3 Trestného poriadku riadne poučený o dôvodoch, pre ktoré peňažná záruka pripadne štátu, pokračoval v trestnej činnosti a rozsudkom okresného súdu sp. zn. 4 T 64/2009 z 30. novembra 2009 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 2 To 41/2010 z 28. októbra 2010 bol (právoplatne) uznaný za vinného pre prečin útoku na verejného činiteľa podľa § 324 ods. 1 písm. b) Trestného zákona, a to za skutok spáchaný 13. novembra 2008. O treste sťažovateľa bude po doplnení dokazovania opätovne rozhodované v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 2 T 83/07.

Ústavný súd preskúmaním výroku, ako aj odôvodnenia napadnutého rozhodnutia krajského súdu nezistil, že by tento vyslovil, že sťažovateľ je vinný zo spáchania trestnej činnosti, ktorá mu je na základe dosiaľ zadovážených dôkazov kladená za vinu. Naopak, krajský súd (aj okresný súd) jasne uviedol, že trestné konanie vedené okresným súdom pod sp. zn. 2 T 83/2007 nie je právoplatne skončené. Krajský súd v okolnostiach daného prípadu neprejudikoval rozhodnutie vo veci samej, a teda neprelomil zásadu prezumpcie neviný sťažovateľa vyplývajúcu z čl. 50 ods. 2 ústavy.

Záver krajského súdu vyslovený v napadnutom rozhodnutí, t. j. že na rozhodnutie súdu o pripadnutí peňažnej záruky štátu sa nevyžaduje právoplatné skončenie trestného konania, v ktorom sa táto záruka prijala, považuje ústavný súd za ústavne akceptovateľný. S dôvodmi, pre ktoré peňažná záruka pripadne štátu, bol sťažovateľ riadne oboznámený.

Keďže účelom rozhodnutia súdu o prijatí peňažnej záruky nie je nahradenie právoplatného odsudzujúceho rozsudku súdu, ani rozhodnutie súdu o pripadnutí peňažnej záruky štátu za zákonom (Trestným poriadkom) ustanovených podmienok nemožno považovať za také, ktoré je v rozpore so zásadou prezumpcie neviny vyplývajúcej z čl. 50 ods. 2 ústavy.

Vzhľadom na to, že ústavný súd nezistil príčinnú súvislosť medzi namietaným porušením základného práva sťažovateľa podľa čl. 50 ods. 2 ústavy a napadnutým rozhodnutím krajského súdu, sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak zjavne neopodstatnenú.

Z tohto dôvodu bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľa uvedenými v sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. novembra 2011